

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI
IQTISODIYOT VA TURIZM FAKULTETI
BUXGALTERIYA HISOB VA STATISTIKA KAFEDRASI**

**“MILLIY IQTISODIYOTNI JADAL
RIVOJLANTIRISH VA YUQORI O'SISH
SUR'ATLARINI TA'MINLASH:
MUAMMOLAR VA YECHIMLAR”
mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy
konferensiyasi
5-may 2023-yil**

**Республиканская научно-практическая
конференция на тему**

**«ОБЕСПЕЧЕНИЕ УСКОРЕННОГО
РАЗВИТИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ
ЭКОНОМИКИ И ВЫСОКИХ ТЕМПОВ
РОСТА: ПРОБЛЕМЫ И РЕШЕНИЯ»
5 май 2023 год**

“UzTransport” ilovasi orqali turistlar uchun qulay bo‘lgan aralash tashish tizimi xizmatlaridan foydalanish imkoniyati taqdim etiladi. Ya‘ni ushbu ilova viloyatdagi barcha tarixiy va madaniy meros ob‘ektlari, muzeylar, sayyohlik maskanlari, restoranlar, mehmonxonalar, aeroport, temir yo‘l va avtovokzallar orqali harakatlanuvchi yo‘nalishlar harakati to‘g‘risidagi (bunda yo‘nalish xaritasi, harakatlanish grafigi va hokazo) barcha ma‘lumotlarni o‘z ichiga oladi. Ushbu ilova orqali sayyoh Buxoroga keluvchi avia, temir yo‘l yoki avtotransportlar to‘g‘risidagi ma‘lumotlarni real vaqt rejimida olib, o‘zi uchun qulay bo‘lgan transportni tanlashi, viloyatga yetib kelgandan so‘ng avtobusda o‘ziga kerakli bo‘lgan ob‘ektga yetib olib, sayohatni davom ettirish imkoniga ega bo‘ladi. Shahar jamoat transportlari haqidagi ma‘lumotlarni o‘z ichiga olgan “UzTmyBus” mobil ilovasida esa Buxoro shahridagi jamoat transportlari haqidagi to‘liq (yo‘nalishda harakatlanayotgan avtobuslar soni, harakatlanish intervali, yo‘nalish xaritasi kabi) ma‘lumotlar, shahardagi barcha avtobus to‘xtash bekatlari joylashgan manzillar kiritildi. Bunda shahar jamoat transportlarini GPS-trekerlar bilan jihozlash ishlari to‘liq yakunlangandan so‘ng ushbu tizim “UzTmyBus” mobil ilovasi bilan integratsiyalanadi.

Umuman olganda, mobil ilovalar transport xizmatlaridan foydalanish va foydalanish uslubimizni o‘zgartirib, qulayroq, samaraliroq va moslashtirilgan transport tajribasini taqdim etmoqda.

Adabiyotlar ro‘yxati

1. Yangi O‘zbekiston gazetasi, 2020 yil, 17 sentabr (<https://yuz.uz/uz/news/raqamli-iqtisodiyot-taraqqiyot-sari-qisqa-yol>)
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktabrdagi “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risidagi PF-6079 sonli farmoni. (<https://lex.uz/ru/docs/-5030957>)
3. Fraunhofer-Allianz Verkehr nomli Germaniya tadqiqot tashkiloti (<https://www.verkehr.fraunhofer.de/en/working-groups/mobility/Digitalization.html>)
4. Thales Group nomli Fransiyaning ko‘p millatli kompaniyasi (<https://www.thalesgroup.com/en/markets/transport/railways-digitalisation/digital-transportation-services>)
5. Davlat statistika qo‘mitasi www.stat.uz.
6. <https://datareportal.com/reports/digital-2023-uzbekistan>
7. <https://www.businessofapps.com/data/top-grossing-apps/>
8. Muallif tomonidan ishlab chiqilgan

O‘ZBEKISTONNING EKOTURIZM RESURLARI: KAMCHILIK VA ISTIQBOLLARI

Ruziyeva Maxbuba Tulkinova

Ilmiy rahbar

Buxoro davlat universiteti

Maxmadiyev Abduraim To‘xtamish o‘g‘li

Iqtisodiyot va turizm fakulteti talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekiston ekoturizmining holati, mavjud resurslaridan oqilona foydalanish, aholining ekoturizmga bo‘lgan qiziqishini oshirish, ekoturizm sohasidagi muammo va kamchiliklar, ularning istiqboldagi yechimlari to‘g‘risida taklif va mulohazalar yoritilgan.

Kalit so‘zlar: ekoturizm, turizm va servis, ichki turizm, aholi bandligi, biznes, tabiat va atrof muhit.

Annotation: This article covers the state of Uzbekistan's ecotourism, the rational use of its existing resources, increasing the population's interest in ecotourism, problems and shortcomings in the field of ecotourism, suggestions and comments on their future solutions.

Keywords: ecotourism, tourism and service, domestic tourism, population employment, business, nature and environment.

“Turizm hamjihatlik va rivojlanishning haqiqiy haydovchisi. Keling, turizmning Global axloq kodeksiga rioya qilgan holda odamlar va jamoalarni birlashtirish uchun uning kuchidan to‘liq foydalanaylik. Shunday qilib, turizm millionlab odamlar uchun yanada yaxshi imkoniyatlar va barqaror rivojlanishni taqdim etishda davom etishi mumkin” Zurab Pololikashvili BTT Bosh kotibi, 2020-yil avgust

Jahonda turizm sohasining ekologik turizm yo‘nalishi insoniyat oldidagi ekologik halokatning oldini olish, insoniyatning barqaror rivojlanishi va yashashi uchun, sayyoramiz tabiati va uning resurslarini saqlab qolish yo‘llarini axtarish zahirida shakllandi va rivojlanib bormoqda. Insoniyat oldidagi ekologik muammolarni insoniyatning uzi bartaraf etishga majbur. Shu boisdan, yurtimizda ham ekologik turizmni rivojlantirish masalalarini o‘z vaqtida hal qilishimiz, tabiatimizdagi boyliklarni saqlab qolish, tabiiy resurslarimizni muhofaza qilish hamda xalqaro ekologik inqirozlarning oldini olishga qo‘shgan hissamiz bo‘ladi.

O'zbekistonlik turizm mutaxassislarning ilmiy izlanishlari shuni ko'rsatadiki, yurtimizda turizmni rivojlantirishda mintaqalarimizning barcha turistik resurslari bor va bular hal qiluvchi asosiy o'rinlarni belgilaydi. Bu resurslarga misol qilib, so'lim surxon vohasida joylashgan, tog' bag'ridan, qoyatoshlar orasidan otilib chiqadigan Sangardak sharsharasi, Qashqadaryo viloyatidagi Miraki tog'lari, Navoiy viloyatidagi Tudako'li, Buxoro viloyati Qorovulbozor tumanidagi Jayron qo'riqxonasidagi ko'llar va boshqalarni misol qilib keltirishimiz mumkin.

Yurtimizda turizmning boshqa turlari bilan birgalikda ekologik turizmni rivojlantirish:

- aholini ish bilan band qiladi;
- mahalliy aholining qo'shimcha biznes bilan shug'ullanishini ta'minlaydi;
- ekologik turizm bilan bevosita agro va qishloq turizmlari ham rivojlanadi;
- ichki turizm rivojlanadi;
- ichki turizm bilan birgalik aholiga ko'rsatiladigan turistik xizmatlar (joylashtirish, ovqatlantirish va transport) ham yaxshilanib boraverdi.

Ekologik turizmni rivojlantirish bilan birgalikda, bu sohada qilinishi kerak bo'lgan bir necha muammo va kamchiliklar ham talaygina. Jumladan:

- ✚ avvalombor mahalliy aholining tabiatga va atrof muhitga bo'lgan madaniyatini oshirish, tabiiy turistik resurslardan unumli va oqilona foydalanishni targ'ib qilish;
- ✚ turizmning boshqa turlari bilan birgalikda ekologik turizm sohasida ham reklama va marketingni kuchaytirish (bu borada, ayniqsa ekoturizm sohasiga reklama xizmati yurtimizda yaxshi rivojlanmagan)
- ✚ ekologik obyektlar ustidan davlat nazoratini kuchaytirish;
- ✚ mamlakatimiz aholisi o'rtasida ichki turizmni, shu bilan birgalikda ekoturizmni rivojlantirish, ekotur sayohatlarni ko'proq tashkillashtirish;
- ✚ xorijiy sayyohlarga taklif qilinayotgan turpaketlarning dasturiga ekologik obyektlarni ham qo'shish, qo'shimcha dastur sifatida taklif qilish shular jumlasidandir.

Shu o'rinda O'zbekiston Respublikasi Birinchi Prezidenti Islom Karimovning quyidagi so'zlarini keltirishimiz o'rinli bo'ladi: „Men turistik biznes deganda, turizmni shunchaki rivojlantirish emas, balki kengroq tushunchani nazarda tutaman. Bunda gap turizm faoliyati bilan bevosita bog'liq bo'lgan xizmat ko'rsatish va servis tarmoqlarini rivojlantirish haqida bormoqda. Bu soha taraqqiyoti mamlakatimizga xorijiy turistlarni ko'proq jalb qilish bilan birga, eng muhimi, katta valyuta tushumlarini ta'minlash bilan yurtimizning iqtisodiy va ijtimoiy rivojiga ulkan hissa qo'shishi muqarrar”. [1]

Umuman olganda, ekoturizm tabiat qo'ynida bo'lishlikdir. Rus olimi M.B.Birjakov ta'kidlaganidek: “Ekoturizmda tabiatga minimum ta'sir qilib, tabiat bilan birgan bo'lish natijasida uning boyliklarini muhofaza qilish, asrab qolish tuyg'ulari hosil bo'ladi”. [2]

Yuqorida keltirilganlarni hisobga olib, yurtimizda ham turizmni rivojlantirish, shu bilan birgalikda ekoturizmni ham rivojlantirish, aholining ekologik madaniyatini oshirish, ekologik turizmni barcha turizm qatnashchilari o'rtasida targ'ib qilish maqsadga muvofiq bo'lar edi. Zeroki, ekoturizm – tabiatga mas'uliyat bilan sayohat qilish natijasida atrof-muhitni muhofaza qilishni ta'minlaydi va mahalliy aholining turmush darajasini yaxshilaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. I.A.Karimov. Obod va ozod vatan, erkin va farovon hayot pirovard maqsadimiz. – Toshkent, O'zbekiston, 2000. 232-b
2. Дроздов А.В. Основы экологического туризма. – М.; Гардаки, 2005. С.271
3. https://www.researchgate.net/publication/308135715_Ecotourism
4. [https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/9045/-Ecotourism Principles,PracticesandPoliciesforSustainability-2002518.pdf?sequence=2](https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/9045/-Ecotourism_Principles,PracticesandPoliciesforSustainability-2002518.pdf?sequence=2)

ЖАҲОНДА ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСИНИНГ РИВОЖЛАНИШ БОСҚИЧЛАРИ ВА ҲОЗИРГИ ҲОЛАТИ ТАҲЛИЛИ

**Бухоро давлат унверситети
мустақил тадқиқотчиси
Тухтаев Умиджон Шухратович**

Жаҳон мамлакатлари иқтисодиётида миллий туризм индустриясининг ривожланиши глобал даражада турistik хизматлар соҳасининг ижтимоий-иқтисодий жиҳатдан динамик ривожланиш хусусиятига эга бўлганлиги билан боғлиқ ҳисобланади. Шу билан биргаликда, мамлакатлар миллий

RAQOBATBARDOSH MUHITDA MEHMONXONALARDA SIFATLI XIZMAT KO‘RSATISHNING MUHIM JIHATLARI. <i>Davronov Istamxo‘ja Olimovich</i>	85
RAQAMLI TRANSPORT XIZMATLARI SIFATINI MOBIL ILOVALARDAN FOYDALANIB OSHIRISH (UzTransport va UzTmyBus mobil ilovalari misolida). <i>Farmanov Erkin Alimovich</i>	87
O‘ZBEKISTONNING EKOTURIZM RESURLARI: KAMCHILIK VA ISTIQBOLLARI. <i>Ruziyeva Maxbuba Tulkinova, Maxmadiyev Abdulkarim To‘xtamish o‘g‘li.</i>	90
ЖАҲОНДА ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСИНИНГ РИВОЖЛАНИШ БОСҚИЧЛАРИ ВА ҲОЗИРГИ ҲОЛАТИ ТАҲЛИЛИ. <i>Тухтаев Умиджон Шухратович</i>	91
ЎЗБЕКИСТОНДА ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСИ РАҚОБАТБАРДОШЛИГИНИ ОШИРИШНИНГ ХУҚУҚИЙ-ИНСТИТУЦИОНАЛ АСОСЛАРИ. <i>Тухтаев Умиджон Шухратович</i>	93
WELLNESS TURIZMI RIVOJLANISHINING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI. <i>Alimova Shaxnoza Oktyamovna</i>	98
БУХОРО DESTINASIYALARIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN TUROPERATORLAR FAOLIYATI TAHLILI. <i>Ashurova Maftuna Sharifovna</i>	100
БУХОРО VILOYATIDAGI DIQQATGA SAZOVOR JOYLARGA TRANSPORT XIZMATLARI VA HARAKATCHANLIGI TAHLILI. <i>Axmatova Mohigul Ergash qizi</i>	102
MINTAQADA TURIZMNING BARQAROR RIVOJLANISHIDA KADRLAR MALAKASINI OSHIRISH MASALALARI. <i>Kadirova Shafoat Xabibulloyevna</i>	104
PROSPECTS OF MARKETING COMMUNICATION TOOLS FOR CULTURAL TOURISM IN UZBEKISTAN (BUKHARA REGION) <i>Radjabov Odil Olimovich, Mambetkadirova Gulnar</i>	105
TURISTIK OQIMNING O‘SISHIDA TRANSPORTLARNING AHAMIYATI. <i>Kadirova Shafoat Xabibulloyevna</i>	108
MEHMONXONA BIZNESIDAGI MARKETING FAOLIYATINING MOHIYATI. O‘roqova Dilfuza Bahriddinovna , <i>Sadikova Nargiza Maxsudovna</i>	110
ONLINE TURISTIK BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA MARKETING STRATEGIYASI VA ISTIQBOL PARAMETRLARI. <i>Nasriddinov Shohrux Zayni o‘g‘li.</i>	112
DÉVELOPPER LE TOURISME EN FRANCE EST UNE PRIORITÉ. <i>Ivan Samson</i>	114
O‘ZBEKISTONDA EKOTURIZMNI RIVOJLANTIRISH OMILLARI VA UNDAN SAMARALI FOYDALANISH YO‘LLARI. <i>Malikova Shoirax Baxtiyorovna</i>	115
TURIZMNI RIVOJLANTIRISH DOLZARB MASALA. <i>Axrorova Nafisabonu Olimjonovna</i> ..	118
DIGITALISATION AND SUSTAINABLE TOURISM: ENHANCED BENEFITS. <i>Sayfulayeva Madina Sirojiddinovna</i>	120
HUNARMANDCHILIK MAHSULOTLARI BOZORIGA XIZMAT KO‘RSATISHNING RIVOJLANISHINI HOZIRGI DARAJASI. <i>Ergasheva Aziza Farmonovna</i>	122
EN 2020, 100% DES TOURISTES SERONT PARTIS. <i>François Perroy</i>	124
Turistik destinatsiyalar mohiyatiga yondashuvlar va turistik destinatsiyalar shakllanishining nazariy-uslubiy jihatlari. <i>Hamidov Saidjon Komilovich</i>	126
Turizm xizmatlar bozorida raqobatbardoshlikni oshirishda marketing strategiyalari. <i>Qodirov Azizjon Anvarovich</i>	129
O‘ZBEKISTONDA SANATORIYALAR FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH MASALALARI. <i>Umirov Jasurbek Temirquliyevich.</i>	133
TURISTIK RAQOBATBARDOSHLIKNI TA‘MINLOVCHI KOMPLEKS CHORA-TADBIRLARNI ISHLAB CHIQUISH (“AUTHENTIC TRAVEL” MCHJ misolida) <i>O‘roqova Dilfuza Bahriddinovna</i> ...	136

III sho‘ba. Iqtisodiyot tarmoqlarida barqaror yuqori o‘sish sur‘atlarini ta‘minlash va ularning energiya samaradorligini oshirish	139
БУХОРО VILOYATIDA QISHLOQ XO‘JALIGINI ISHLAB CHIQARISHINING EKOLOGIYALASHTIRISH DARAJASINI OSHIRISH. <i>D.Sh.Yavmutov.</i>	140
QISHLOQ XO‘JALIGIDA AGROSANOAT KLASITERINI TASHKIL ETISH METODIKASI. <i>A.J.Abdulloyev</i>	143
QISHLOQ XO‘JALIGINI KLASITERLASHNING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI. <i>A.J.Abdulloyev</i>	146
O‘ZBEKISTONDA QURILISH KORXONALARINING INVESTITSION JOZIBADORLIGINI OSHIRISH YO‘LLARI. <i>Boltayev Umidjon Talant o‘g‘li</i>	148
MAMLAKATIMIZDA PULLAR TAKLIFINI TARTIBGA SOLISH VA MILLIY VALYUTANI BARQARORLASHTIRISH MASALALARI. <i>Olimova Nodira Xamrakulovna, Sotvoldiyev Nurmuhhammad Nematjonovich</i>	150